

Проведення просвітніх заходів

I. Офлайн заходи. Екскурсії та лекції.

Однією з основних форм роботи відділу є проведення екскурсій на території зоопарку. Всього за 2025 рік було проведено 82 офлайн екскурсії.

Беручи до уваги воєнний стан, кількість не міських екскурсійних груп залишається не дуже високою, тому ми продовжуємо приділяти значну увагу саме проведенню просвітніх онлайн-заходів на сторінках соціальних мереж Миколаївського зоопарку – Facebook та Instagram. У цьому році також проводились квести. Квести з кожним роком набувають більшої популярності, особливо для дітей до 10 – 11 років. Тому, відповідно, і наша діяльність спрямована на розробку більш цікавих та різноманітних квест-мандрівок Миколаївським зоопарком. Також з метою заохочення відвідувачів були проведені 17 збагачень середовища тварин із показовими годівлями та екскурсійним супроводом. Проводилось як харчове, так і предметне збагачення.

У цьому році ми продовжили цікаві пізнавальні лекції, що проводяться на території зоопарку. Були проведені такі інтерактивні лекції: «Рік змії», «Зоопарк на долоньці», «День ящірки», цікавим був і цикл еколого-просвітніх лекцій «Тварини в містичних легендах та в природі», присвячений Хелловіну, розроблена та проведена нова тематична лекція з показовою годівлею стерв'ятників – «День птахів падальників». Ці лекції розраховані на будь-яку аудиторію, оскільки цікаві для всіх вікових груп. Проводяться в холодний період року в приміщеннях відділів приматів та акватераріуму зоопарку, а в теплу погоду біля відповідних відділів.

Також влітку проводиться цікава мобільна інтерактивна лекція «Тварини-реабілітологи», в якій беруть участь тварини нашого відділу (догляд за якими здійснюють спеціалісти відділу) та тварини відділу акватераріум. Такий безпосередній прямий контакт із тваринами спрямований на відволікання, покращення емоційного стану,

переорієнтовує увагу з тяжкої реальності війни, в якій знаходиться наша країна вже майже 4 роки.

Збагачення середовища проживання для котятчих

Екскурсії в зоопарку

Збагачення середовища проживання для котятчих

Збагачення середовища проживання для котятчих

Проведення масових заходів.

З метою популяризації діяльності зоопарку та залучення відвідувачів спеціалістами відділу на території зоопарку проведено 11 масових заходів просвітнього та розважального характеру. Окрема увага останнім часом приділяється саме масовим заходам просвітнього характеру. Протягом декількох років такі заходи стрімко набирають популярність серед наших відвідувачів саме тому, що люди мають змогу взяти безпосередню особисту участь у них. Наприклад, відвідувачі приносять миті овочі та фрукти, потім разом зі співробітниками зоопарку подрібнюють і «сервірують» тарілки для різних видів окремо. А для таких безпечних видів, як черепахи, приготована їжа заноситься нашою дружньою компанією до вольєру, де проводиться годівля тварин. Таким чином відвідувачі мають змогу знаходитися в безпосередньому контакті з тваринами, дізнаватися про них цікаву інформацію, а також брати участь у вікторинах, вигравати призи. Такі інтерактивні заходи викликають неабияке захоплення процесом спілкування з живою природою, створюють позитивний імідж закладу та атмосферу відкритості та безбар'єрності.

Перелік заходів, проведених у 2025 році:

Проведення масових заходів			
Дата	Масовий захід	Місце проведення	Час
27.02.25	День полярного ведмедя	Вольєри білих ведмедів	13:00
23.05.25	День черепахи	Літні вольєри для черепах	14:00
17.05.25	Фестиваль дружби народів	Центральна площа зоопарку	12:00
01.06.25	Дітній дивограй	Центральна площа зоопарку	12:00
10.06.25	Відкриття готелю для комах	Біля вольєрів з тропічними хижакми (зелена зона)	12:00
16.07.25	День змії	Біля відділу акватераріум	14:00
14.08.25	День ящірки	Біля відділу акватераріум	13:00
31.08.25	День знань	Центральна площа зоопарку, локації на території зоопарку	12:00
13.09.25	Нам 124!	Центральна площа зоопарку	12:00
21.09.25	День народження тигриць	Вольєри комплексу «Острів звірів»	12:00
31.10.25	Хелловін	Центральна площа зоопарку	12:00

Розважальні заходи в зоопарку

Процес підготовки та організації кожного свята включає такі етапи:

- розробка концепції (складання сценарного плану);
- розробка макетів афіш і запрошень на захід;
- створення й трансляція рекламних аудіороликів для анонсування заходу;
- оформлення місця проведення заходу;
- вибір та оформлення музичного супроводу;
- підготовка й розробка супровідного друкованого матеріалу: прес-релізи, листівки, ігровий матеріал;
- робота із придбання необхідного реквізиту, призів, супровідних матеріалів;
- перевірка звукового обладнання.

Фотозони.

Окремою популярною формою роботи є створення тематичних фотозон на території Миколаївського зоопарку з метою залучення більшої кількості відвідувачів та забезпечення їх якісним відпочинком. У 2025 році були оформлені 7 фотозон до різних масових заходів. Відвідувачі залюбки фотографуються на наших фотозонах та поширюють світлини всіма соціальними мережами, створюючи зоопарку додаткову рекламу.

Літній Диво Грай

Колядки

Нам 124!

Літній Диво Грай

II. Онлайн заходи.

Створення статей та відеопродукції.

Під час воєнного стану основний наголос у роботі залишається на написанні статей та створенні відеороликів просвітнього або рекламного характеру. Протягом року інформація про всі важливі події в діяльності зоопарку розміщувалась на офіційному сайті Миколаївського зоопарку, на обох офіційних сторінках у соцмережі Facebook та в Instagram. Для цього спеціалістами відділу було створено 95 онлайн-заходів рекламного та просвітницького характеру, для оформлення яких було зроблено та опубліковано більше 400 фотографій. Також про новини зоопарку та про проведені акції можна дізнатися зі стенду «Новини зоопарку», який регулярно оновлюється. Продовжувалося ведення «Літопису Миколаївського зоопарку».

У 2025 році велись наші постійні рубрики, наприклад: «Календар цвітіння», «Екологічний календар», «Фотопортрети тварин», «На заняттях гуртку юних

З метою популяризації діяльності зоопарку та як частина просвітницької роботи відділом створюється власна авторська відеопродукція.

Цікавим проектом, що був реалізований у 2025 році, став цикл відеозамальовок «Один день у зоопарку». Протягом року щомісяця ми викладали відеофільм, в якому показували, яких тварин, які експозиції, які красиві рослини можна побачити на нашій території протягом року. Цикл був популярним серед відвідувачів, ми отримали позитивні відгуки, а такою поповнили нашу бібліотеку новими цікавими кадрами.

У співпраці з дизайнером графічних робіт продовжено створення анімаційного серіалу для найменших відвідувачів «Малятам про звірят», який у доступній для дітей формі розповідає про тварин Миколаївського зоопарку. У 2025 році вийшла нова серія «Папуги». Всі ці фільми доступні для онлайн-перегляду. Також планується в подальшому використовувати їх під час занять юних біологів та при проведенні лекцій для відвідувачів у актовому залі зоопарку.

Вперше в 2025 році для створення відеопродукції був задіяний штучний інтелект, за допомогою якого вдалося, так би мовити, «оживити» старі світліни часів М. Леонтовича. У результаті ми отримали чудовий фільм про життя Миколи Павловича, який присвячений його 150 річниці від дня народження. Популярними були також публікації добірок фотографій тварин зоопарку, яких можна побачити в різні періоди року.

Всі перелічені заходи планується продовжити і наступного року.

III. Інші види просвітньої діяльності.

Робота зі створення макетів поліграфічної продукції та просвітницької наочності.

У 2025 році було розроблено декілька нових макетів просвітньої наочності, яка згодом була виготовлена та розміщена на території Миколаївського зоопарку.

Також був підготовлений до друку і виданий щорічний журнал про роботу зоопарку «Звіт зоопарку 2024». Розроблена та надрукована нова книга до 125 річниці Миколаївського зоопарку – «125 років любові до тварин».

У рамках підготовки до 125 річниці Миколаївського зоопарку була проведена значна робота з просвітньою наочною на території зоопарку: виготовлення нових стендів, етикеток, вивісок тощо. Також до 125 річниці Миколаївського зоопарку були розроблені положення про конкурси наукових дитячих робіт та дитячих малюнків. Інформаційні листи про конкурси були поширені у відповідних закладах освіти та культури й виставлені на сайті зоопарку та сторінках соціальних мереж.

Спортивні змагання в зоопарку

Свято Фестиваль дружби народів

Свято Фестиваль дружби народів

Нам 124!

Нам 124!

Спортивні змагання в зоопарку

Інші форми просвіти та інформування.

Гучномовцем регулярно транслюються правила поведінки для відвідувачів, радіоекскурсії, об'яви як місцевого значення, так і розраховані на широку аудиторію.

Робота гуртку юних біологів.

Ще один рік ми працювали в умовах війни, в умовах постійних повітряних тривог, періодичних обстрілів, відсутності світла і тепла. Тим не менше наш гурток працює, діти відвідують зоопарк, мають можливість спілкуватися з природою, з однітками, отримувати знання в «живому» режимі, а не онлайн, що дуже важливо саме зараз. Діти написали декілька наукових робіт, взяли участь у багатьох просвітніх заходах зоопарку, допомагали у догляді за тваринами.

Гурток відвідують діти переважно 10-14 років. Також у нас є юні біологи-«ветерани», вже дорослі юнаки і дівчата, які багато років відвідували гурток, а зараз на волонтерських засадах допомагають нам проводити різноманітні заходи.

Заняття гуртку проводяться за програмою «Юний кіпер», що була спеціально затверджена для зоопарку. Заняття проводились у вигляді лекцій, бесід, обговорення вивченого матеріалу. Часто використовується ігрова подача матеріалу у вигляді вікторин, квестів, турнірів. Цікавим є і досвід отримання знань під час різноманітних просвітніх акцій, коли юні біологи не тільки слухають розповіді лектора, а й самі готують інформацію для проведення просвітніх свят.

Значна увага приділяється екологічному вихованню, вивченню рослин і тварин нашого регіону, розвитку правильного і гармонійного співіснування людства й інших живих істот на планеті.

Наприклад, діти на заняттях вивчали безхребетних, з якими вони можуть зустрітися на прогулянках, або вчилися розпізнавати види птахів нашої місцевості, у тому числі і за голосами, знайомились зі зміями нашого регіону і вчилися відрізняти отруйних. Юні біологи вивчали правила поведінки під час перебування в дикій природі, знайомились з формами та методами природоохоронної роботи.

Тварини зоопарку вивчаються також під час тематичних екскурсій. Особлива увага приділяється бесідам зі співробітниками зоопарку, адже саме такі бесіди дозволяють дізнатись багато цікавих відомостей про особливості роботи зоопарку. Юні біологи побували на екскурсії «за лаштунками» всіх відділів зоопарку, побачили, як влаштовані акваріуми, дізнались тонкощі догляду за рептиліями, заходили в гості до верблюдів, зебр, жирафів, слонів, мавп, побували у відділі, де вирощуються кормові тварини та у ветеринарній лікарні. Бесіди зі співробітниками зоопарку допомагають передати унікальний досвід зоопарківської роботи, адже, можливо, колись саме теперішні юні біологи прийдуть на зміну співробітникам зоопарку.

Інтерактивна лекція "Зоопарк на долоньці"

Дослідження юннатів

Масовий просвітній інтерактивний захід з показовою годівлею

Blue Economy Lab

Заняття для юних біологів також проводились у формі наших традиційних «пікніків» на свіжому повітрі, у формі відкритих занять, виставок (наприклад, виставка «Наші домашні улюбленці», під час якої діти розповіли про своїх домашніх тварин і всі бажаючі відвідувачі мали можливість поспілкуватись з пухнастими і не дуже (наприклад, зі змією), улюбленцями юннатів). Юні біологи є частими слухачами лекцій, тематичних екскурсій, глядачами показових годівель, учасниками квестів. Також була продовжена традиція проведення родинних «Вечорниць у зоопарку», які є вдалим заходом, спрямованим на патріотичне виховання і знайомство з народними традиціями. Були проведені і тематичні заходи для юннатів, присвячені Дню незалежності України, Дню козацтва. Зараз із міркувань безпеки ми не часто проводимо заняття гуртку «на виїзді», на екскурсіях за територію зоопарку. Але, тим не менше, у 2025 році ми провели цікаву екскурсію в Лабораторію

Інтерактивний захід з показовою годівлею

блакитної економіки (Blue Economy Lab) – до нового сучасного освітнього простору. Підлітки і молодь змогли зануритись в світ блакитної економіки через роботу з найновішими технологіями та реальними прикладами сталих рішень для майбутнього міста Миколаєва. У програмі заходу було знайомство з концепцією блакитної економіки, інтерактивна вікторина, за допомогою якої юннати перевірили свої знання. Також всі учасники змогли познайомитись з технологіями 3D друку, технологіями віртуальної реальності, сенсорним столом.

Юні біологи допомагали у проведенні більшості просвітніх заходів відділу. У зв'язку з нестачею працівників юннати виступали в ролі аніматорів, лекторів, фотографів, брали участь у костюмованих екскурсіях, допомагали підготувати обладнання і реквізит, а також лекційних тварин. Вони допомогли провести такі просвітні заходи, як «День полярного ведмеда», «День птахів», «День черепахи», «День змії», «День народження

Масовий просвітній захід
Всесвітній день тигра.

слона Дінкара», «День ящірки», «День знань», «День журавля», «День народження тигриць», «День мавп» тощо. Юннати брали активну участь у підготовці та проведенні інтерактивних виставок-лекцій з циклу «Зоопарк на долоньці». Юні біологи допомагали облаштовувати наш «готель для комах», брали активну участь в акціях зі збору пластикових кришечок. Крім теоретичних занять, для гуртківців організовувались практичні заняття. У ході їх проведення діти допомагають робітникам зоопарку у догляді за тваринами. Юні біологи беруть активну участь у заготівлі їстівних та лікарських рослин на території зоопарку. Юннати збирали плоди шовковиці, черемхи, вишні, аличі, глоду, терену, заготовили листя дубу для підстилки, зелень зірочника, листя кульбаби, пагони лободи, квіти робінії, гібіскуса та інші. Діти

допомагають у догляді за тваринами контактної групи, у догляді за черепахами, які утримуються влітку у відкритому вольєрі тощо. Багато уваги традиційно приділяється такій цікавій для юннатів та відвідувачів і корисній для тварин формі роботи, як збагачення середовища тварин.

В основному ми використовували методи нестандартної подачі корму для тварин різних відділів. Такі заходи корисні для тварин, цікаві для юннатів і видовищні для відвідувачів. У 2025 році продовжені заняття наукового товариства гуртку. Юні науковці регулярно збирались на засідання, де вивчали особливості написання робіт, наукові терміни, ставили різні експерименти. Діти багато працювали з архівними матеріалами, з документами відділів, з фотографіями, в Музеї історії миколаївського зоопарку. Підсумком став захист чотирьох наукових робіт на традиційній юннатській науковій конференції. Юні науковці представили роботи, присвячені збагаченню середовища проживання ігрових в нашому зоопарку, досвіду утримання і розведення колонії мурах і метеликів. Також цікавою була робота з історії утримання слонів та бегемотів у нашому зоопарку. З результатами юннатських досліджень можуть познайомитись усі бажаючі, прочитавши таблички, розміщені у приміщенні для слонів (текст і фото підготовані юним науковцем гуртку).

Також цього року продовжена така форма роботи гуртку, як «Школа юного зоокореспондента», під час якої діти самостійно збирають матеріал про тварин, роблять фото, пишуть статті.

Планування роботи гуртку юних біологів на 2026 рік.

У 2026 році планується продовження роботи гуртку за затвердженим календарно-тематичним планом. Значну увагу планується приділити самостійній роботі юннатів зі спостережень за природою, догляду за тваринами, розробці власних проектів тощо. Також традиційно планується

День народження слона Дінкара

Тематична екскурсія до музею зоопарка

Тематична екскурсія до ветлікарні

Всесвітній день ящірки

Всесвітній день змії

Інтерактивна лекція

залучення юннатів до проведення просвітніх заходів різної тематики на території Миколаївського зоопарку. Планується продовження роботи наукового товариства гуртку, основними напрямками роботи обираються збагачення середовища проживання тварин, також юннати дуже цікавляться архівними дослідженнями

Сеанси зоотерапії (проведення просвітніх заходів з дітьми з центру реабілітації дітей-інвалідів).

У 2024 році відновлено проведення занять для дітей з особливими потребами. У 2025 році заняття були продовжені. Розвивальні заняття, що включають спілкування з тваринами, проводяться 1 раз на тиждень. У теплу погоду влітку заняття проводились на території подвір'я «Дідова хата», і включали цикл розвивальних вправ, знайомство з тваринами, їх годівлю. У холодний період року та за умов дощової погоди заняття проводять у спеціально обладнаній кімнаті за участю тварин контактної групи. Цього року ми мали цікавий досвід проведення екскурсій для дітей з особливими потребами та їхніх батьків, під час яких у доступній формі знайомили їх з найцікавішими тваринами.

Захист наукових робіт юннатами

Звіт дизайнера графічних робіт.

У 2025 році було продовжено роботу з художнього оформлення зоопарку. Були проведені наступні роботи.

Розробка макетів логотипів, сувенірної продукції та афіш:

Логотип зоопарку «125 років любові до тварин» – 1 шт.

Афіши заходів – 5 шт.

Пакет «Нам 125!» – 1шт.

Календар 2026.

Вітальна листівка 2026.

Розробка макетів вивісок:

1. Веселе містечко – 1 шт.

2. Острів пеліканів – 1 шт.

3. Фламінго – 1шт.

4. Лебедине озеро – 1шт.

5. Ведмежий замок – 1 шт.

6. Долина антилоп – 1 шт.

7. Ранчо в степу – 1 шт.

8. Садиба биків – 1шт.

9. Лісовий куточок – 1шт.

10. Смугасте сафарі – 1 шт.

Розробка макетів банерів:

1.125 років любові до тварин – 1 шт.

2. Навколо світу за пів дня – 1 шт.

3. Функції зоопарку – 1 шт.

4. Розтяжка на сцену – 1 шт.

5. Штендер «Нам 125!» – 1 шт.

Оновлення етикеток:

1. «Вхід», «Каса» – 2 шт.

«ЦТП» – 1шт.

Інтерактивний захід. Годування тварин

Виставка-ярмарок

Реставраційні роботи:

- Реставрація бетонних елементів на площі перед зоопарком – 50 шт.
- Реставрація вольєру білих ведмедів – 1 шт.
- Реставрація стенду «Вихід через адмінбудівлю» – 1 шт.
- Реставрація дерев'яних лав на центральній площі зоопарку – 3 шт.
- Реставрація скульптур на території зоопарку – 28 шт.
- Реставрація скриньки – 1 шт.
- Реставрація вказівних знаків на асфальті «Укриття» – 44 шт.
- Реставрація комплексу скульптур «Буратіно» – 3 шт.
- Реставрація смуг безпеки в приміщенні для слонів – 4 шт.
- Реставрація стенду «Матеріальні ворота зоопарку» – 1 шт.

Інші роботи.

нанесення смуг на сходах зоопарку (75 сходинок) – 150 шт.
фарбування японських воріт – 1 шт.

Дидактичні розробки.

- просвітницький анімаційний відеоконтент «Малюкам про звірят» серія «Папуги».

Художні роботи.

Розпис кліток у відділі акваторіум – 5 шт.

Розпис будівлі «Дідова хата» – 1 шт.

Розпис світильників для відділу акваторіум – 23 шт.

Оновлення трафаретів.

- на туалети – 8 шт.

- на відділ віварій – 2 шт.

- на електрощити – 4 шт.

- на каси: «У вихідні дні зоопарк працює» – 2 шт.».

Звіт про роботу провідного перекладача.

Протягом 2025 року перекладачем КУ Миколаївський зоопарк здійснювався переклад інформаційних матеріалів з англійської на українську мову, а також з української на англійську мову

- зарубіжних листів (переклад з англійської мови) – 906 листів;
- відповідей на них і звернень (англійською мовою) – 942 листа;
- статей для розміщення на сайті зоопарку (англійською мовою) – 58 шт.;
- змісту спеціальних часописів (переклад з англійської мови) – 8 шт.;
- зарубіжних опитувальників та анкет стосовно утримання та збереження тварин (переклад з англійської мови та відповідь на них) – 21 шт.;
- угод щодо отримання тварин і супровідних документів (переклад з англійської мови) – 17 шт.;
- статей стосовно утримання тварин, їх раціонів і збагачення їх середовища існування (переклад з англійської мови) – 75 сторінок;
- керівництва користувача до терапевтичного лазера фірми «Companion» (з англійської мови) – 23 сторінки;
- презентацій для Щорічної конференції Європейської асоціації зоопарків та акваріумів і заходу «ZooFanatika 2025» (переклад на англійську мову) – 29 сторінок.

Інтерактивна лекція

Крім того, виконувався усний переклад під час надання зарубіжними волонтерами допомоги тваринам кормами, ветеринарними препаратами й інструментами для догляду.

Річний звіт наукової бібліотеки.

У 2025 році робота бібліотеки велася згідно з затвердженими інструкціями.

Кількість читачів у 2025 році складала 64 особи, у середньому вони відвідали бібліотеку по 6–7 разів. Всього за рік було отримано 130 примірників друкованих видань, з них книжкових видань – 78, примірників зарубіжної періодичної літератури – 52.

Вся отримана література фіксується у книзі сумарного обліку. Ведеться облік і обробка книг, що надійшли. По мірі надходження літератури надається звіт у бухгалтерію зоопарку про рух книг у бібліотеку. Було складено 3 оціночних акти.

У цьому році за кошти профспілки зоопарку придбали 50 книг на суму 500 грн.

У 2025 році проводилась робота з формування довідково-бібліографічного апарату. Продовжувалося поповнення таких картотек:

- картотека статей про Миколаївський зоопарк. До цієї картотеки були створені папки, у яких знаходяться оригінали та копії статей. Всього за рік отримано 20 статей. На кожну статтю складається бібліографічний опис.
- картотека статей ЕАЗА. (Написано 348 карток. Для 64 номерів журналів було оформлено друкований переклад змісту).
- картотека статей ВАЗА. (Написано 78 карток. Для 10-ти номерів журналу було оформлено друкований переклад змісту).
- картотека наукових статей із збірки зарубіжних зоопарків та України. (Написано 287 карток на статті зі збірок).

Усі картки з інформацією про ту чи іншу статтю зберігаються в електронних папках.

Протягом року постійно вдосконалювалася бібліотечна кваліфікація. Для цього бібліотекар щомісячно відвідувала Миколаївську обласну універсальну наукову бібліотеку, де знайомилася з новинками літератури зоологічного профілю. Постійно брала участь у проведенні масових заходів відділу.

У 2025 році 78 нових карток добавлені у алфавітний каталог.

Була проведена санітарна обробка книг та розміщення і розширення всього бібліотечного фонду.

Проводила рекламну акцію, розповсюдження книжкових видань про Миколаївський зоопарк для місцевих бібліотек та музеїв. Оформлювала книжкову полку новинами про Миколаївський зоопарк.

ЗВІТ ВІДДІЛУ АКВА ТЕРАРІУМ

Звіт відділу акватераріум

Спеціалісти відділу: акватераріум заст.зав.відділом Д.Чернушенко, зав.відділом А.Котенко, зоотехнік О.Лопатньов

1. Зоотехнічна робота

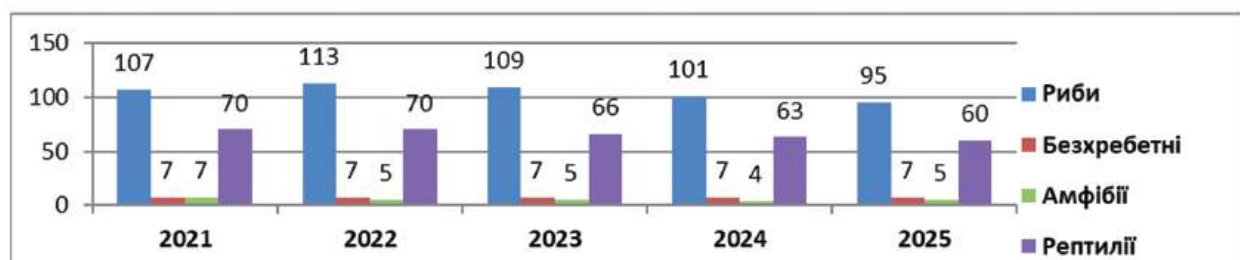
Популяційна динаміка.
Порівняльні дані за систематичними групами

Таблиця 1

	на 01.01.2025		на 31.12.2025	
	Видів	Екземплярів	Видів	Екземплярів
Червоногі молюски	1	25	1	25
Ракоподібні	3	97	3	102
Павукоподібні	3	6	3	6
Риби	101	989	95	920
Амфібії	4	20	5	23
Рептилії	63	219	60	233
Всього	175	1356	167	1309

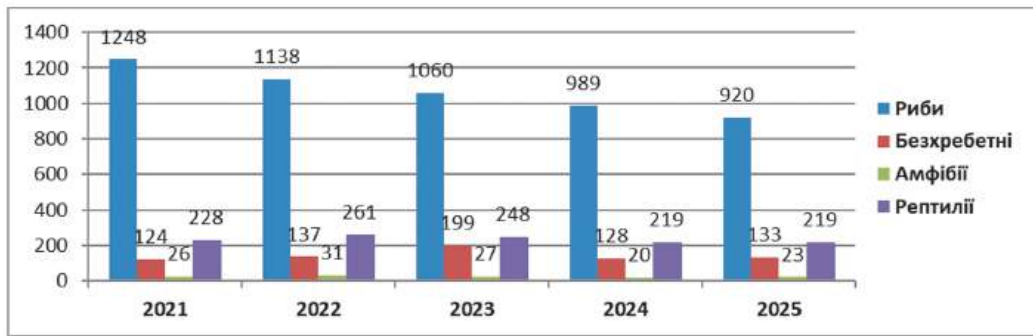
Зміни кількості видів тварин за період 2021 – 2025 рр..

Таблиця 2

Зміни кількості особин за період 2021 – 2025 рр.

Таблиця 3

Військові дії у нашій країні тривають понад чотири роки. У звітному 2025 році, як і в попередні роки, завдання, яке ставив перед собою відділ – зберегти тварин. Проте ми змогли виростити отриманий молодняк і поповнити колекцію відділу новими видами. Робота з укомплектування колекції проводилася протягом всього року.

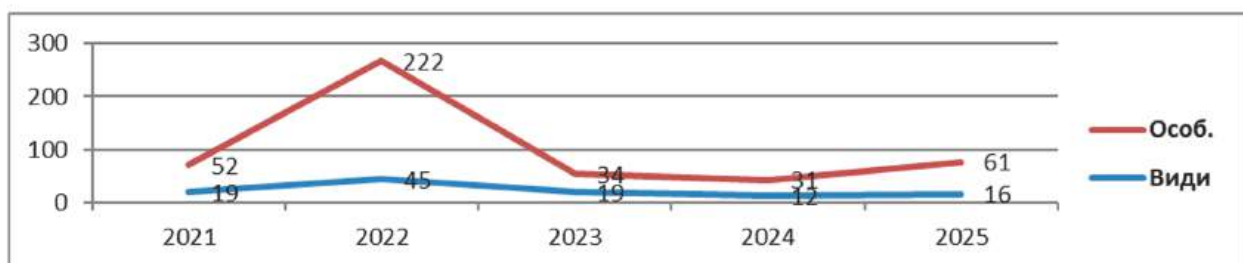
До відділу надійшла 61 особина 16 видів. З них за обміном – 10 особин 3 видів, подарунком – 51 особина 12 видів.

За таксономічними групами отримано:

- Риби** – 45 особин 8 видів:
- один вид новий, що раніше не утримувався в колекції відділу:
 - тетраодон лінеатус (фахака) (*Tetraodon lineatus*) – 2 особини;
 - п'ять видів – тварини, що утримувалися в колекції відділу:
 - нематобрикон пальмери (*Nematobrycon palmeri*) – 5 особин,
 - моенгаузія піттієрі (*Moenkhausia pittieri*) – 5 особин,
 - ктенопома акутирострі (*Ctenopoma acutirostre*) – 3 особини,
 - нимбохромис венустус (*Nimbochromis venustus*) – 4 особини,
 - копадіхромис борлей (каданго) (*Copadichromis borleyi*) – 3 особини;
 - два види, що утримуються в колекції відділу:
 - лябідохромис церулеус (*Labidochromis caeruleus*) – 20 особин,
 - гельостома темінкії (*Helostoma temminckii*) – 3 особини.
- **Амфібії** – 6 особин 1 виду: райка ропухоподібна амазонська (*Trachycephalus resinifictrix*). Вид, що утримувався, та успішно розмножувався у колекції відділу.
- **Плазуни** – 10 особин 6 видів:
- один вид, що раніше утримувався в колекції відділу:
 - агама бородата (*Pogona vitticeps*) – 2 особини;
 - п'ять видів тварин, які утримуються в колекції відділу:
 - черепаха псевдогеографічна (*Graptemys pseudogeographica*) – 2 особини,
 - гекон товстохвостий африканський (*Hemitheconyx caudicinctus*) – 1 особина,
 - еублефар плямистий (*Eublepharis macularius*) – 1 особина,
 - хамелеон еменський (*Chamaeleo calyptratus*) – 2 особини,
 - змія молочна західно-мексиканська (кемпбела) (*Lampropeltis polyzona*) – 2 особини.

Надходження нових видів за період 2021 – 2025 рр.

Таблиця 4

За звітний період з колекції вибули 1271 особина 79 видів: з причини смерті – 28 особин 22 видів, вибракуванням – 2 особини 2 видів, іншим вибуттям виведено з колекції – 1236 особин 60 видів.

Смертність.

• Риби – 6 особин 3 видів.

Основні причини смертності риб: фізіологічна старість та травматизм.

• Амфібії – 3 особини 2 видів.

Основні причини смертності: фізіологічна старість.

• Плазуни – 19 особин 17 видів.

Основні причини смертності рептилій умовно можна поділити на такі групи:

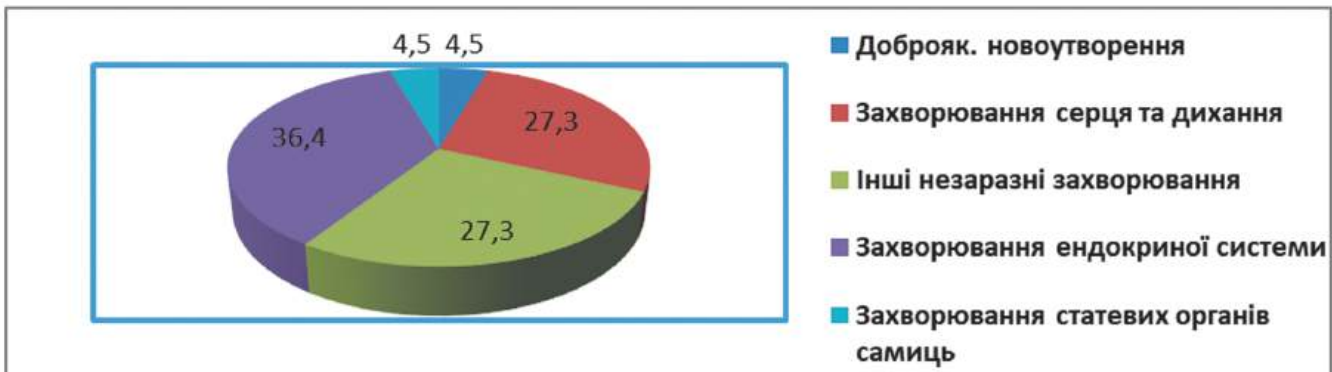
1. Розвиток різних патологій на фоні стресу та зниження резистентності організму у тварин, які досягли віку фізіологічної старості (14 особин у віці від 10 до 29 років);

2. Хронічні захворювання та новоутворення;

3. Смерть самиць з причини оваріосальпінгоперитоніту або затримка яйцекладки.

Внаслідок трупних змін у однієї особини причина смерті не була визначена. Відсоток смертності від загальної кількості тварин (рептилії та амфібії) склав: 8,7%.

Захворювання, що призвели до смерті тварин відділу за 2025 рік. Таблиця № 5

Вибракування.

Плазуни – 2 особини 2 видів:

– варан нильський (*Varanus niloticus*). Вік – 13 років. Причина – подагра (вид вибув з колекції);

– гекон денний мадагаскарський (*Phelsuma grandis*). Вік – 13 років. Причина – затримка росту, рахіт.

Відсоток вибракування від загальної кількості тварин (рептилії та амфібії) склав: 0,8%.

Вибуття з інших причин.

Тварини, які передані на згодовування іншим тваринам відділу (особини, що не мають експозиційної цінності):

– Червононогі молюски – 165 особин 1 виду;

– Ракоподібні – 335 особин 3 видів;

– Риби – 731 особина 53 видів.

Тварини, яких виведено зі складу колекції:

1. **Обмін:** – молодняк полозів тонкохвостих (*Elaphe taeniura*) – 2 особини (0.0.2), 2025 р/н., розмножених у відділі, на:

– райка ропухоподібна амазонська (*Trachycephalus resinifictrix*) – 6 особин (0.0.6), 2025 р/н. – новий вид;

– хамелеон єменський (*Chamaeleo calypttratus*) – 1 особина, самець, 2024 р/н. – для комплектування пари.

2. **Обмін:** – молодняк змії молочної гондураської (*Lampropeltis abnormalis*) – 2 особини (0.0.2), 2025 р/н., розмножених у відділі, на:

– 2 особини (0.0.2), 2025 р/н. змії молочної західно-мексиканської (кемпбела) – для доукомплектування пари.

3. **Обмін:** – агама водяна (*Physignathus cocincinus*) – 1 особина 2024 р/н, отримана у відділі, на:

– хамелеона єменського (*Chamaeleo calypttratus*) – 1 особина, самиця, 2024 р/н. – для доукомплектування пари.